

บรรณานุกรม

หนังสือ

กมล สุพานิช. "วิเคราะห์กระบวนการเปลี่ยนแปลงให้เป็นสมัยใหม่ การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและความไม่มี เสถียรภาพทางการเมืองในเชิงทฤษฎี."

วารสารสังคมศาสตร์. 1 (มกราคม - มีนาคม 1979) : 89-138.

กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยกับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2516.

_____. พัฒนาการเมืองไทย. พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2513.

_____. "วัฒนธรรมการเมืองไทยกับการพัฒนาทางการเมือง." วรรณไวทยาการ. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

กระมล ทองธรรมชาติ. ความรู้เรื่องรัฐธรรมนูญไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เพื่ออักษร, 2518.

_____. "ปัญหาการเมืองของประเทศที่กำลังพัฒนา." ใน อมร รักษาสัตย์ และ ชัดติยา กรรณสูตร (บรรณาธิการ). ทฤษฎีและแนวความคิดในการพัฒนาประเทศ. พระนคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การขายและการซื้อแห่งประเทศไทย, 2515.

คณะกรรมการวางแผนด้านการมีงานทำ ค่าจ้างและสวัสดิภาพแรงงาน. แผนการมีงานทำ ค่าจ้าง รายได้และสวัสดิการแรงงาน (2525-2529) กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2524.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เขต, 2519.

ดิเรก ฤกษ์ทราย. การนำการเปลี่ยนแปลง : เน้นกระบวนการแพร่กระจายนวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร : เอลิมชาฎการพิมพ์, 2528.

ทิพาพร พิมสุทธ์. พัฒนาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2521.

เทียนฉาย กิระนันท์. เศรษฐศาสตร์ : ทรัพยากรมนุษย์และกำลังคน. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2519.

ธรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์. รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะบางประการ
ของสถาบันสังคมไทยที่เป็นอุปสรรคต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพ-
มหานคร : กรุงเทพมหานคร, 2515.

นิพนธ์ พัวพงศกร. "คนงานไทยในต่างประเทศ : สาเหตุผลกระทบ ปัญหาและนโยบาย." "
เอกสารประกอบใน Work Shop Series ของ NIEO ครั้งที่ 11 สถาบัน
ไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

ประสาท หลักศิลา. สังคมมนุษย์ในด้านพฤติกรรมศาสตร์. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช,
2514.

ผจงจิตต์ อธิคมนันทร. การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : มหา-
วิทยาลัยรามคำแหง, 2519.

พีรเทพ รุ่งชีวิติน และคณะ. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจไปทำงานในตะวันออกกลาง
และปัญหาที่เกิดขึ้นแก่แรงงานไทย." การวางแผนประชากรและกำลังคน คณะ
กรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525.

พีรเทพ รุ่งชีวิติน และสุชาย ปิยภัณฑ. "การขาดทองในทะเลทรายของแรงงานไทย."
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

มหาดไทย, กระทรวง กรมแรงงาน. "แรงงานไทยในต่างประเทศ," 2527

ล้วน-อังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีกิจการพิมพ์,
2524.

สมชัย รักริฉัตร. ความเป็นผู้นำในหมู่บ้านทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย.
กรุงเทพ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร, 2514.

สุจิต บุญยงการ. "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาทางการเมือง." วรรณไวทยาการ. พระนคร :
ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2514.

- สุจิต บุญยงการ. "การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองกับเสถียรภาพทางการเมืองของ
ไทย." การพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย, 2522.
- ภาพย์ ธงภักดิ์, ร้อยตรี. แรงงานไทยในตะวันออกกลาง เอกสารวิจัย
การปฏิบัติงานของนักศึกษาโรงเรียนนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ 10. กรมการ
ปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2522.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. "ความรู้พื้นฐานทางการเมืองและพฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียง
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในจังหวัดขอนแก่น 22 เมษายน
2522." รายงานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2523.
- นิพนธ์ พัวพงศกร. "คนงานไทยในต่างประเทศ : สาเหตุผลกระทบ ปัญหาและนโยบาย."
วารสารเศรษฐศาสตร์ธรรมศาสตร์ 1 (มิถุนายน 2526) : 4-7.
- ประเสริฐ แยมกกลิ่นฟุ้ง. "ความสัมพันธ์ของบุคคลในหน่วยงาน : การศึกษาการบริหารใน
ในแง่พฤติกรรมศาสตร์." วารสารสังคมศาสตร์ 9 (เมษายน 2515) : 46-47.
- สุกิตติ กระจ่างเฝ้า. "ทำไมจึงไปตะวันออกกลาง" จุลสารธนาคารกรุงเทพ. 1 (2525) :
5-104.
- สุจิต บุญยงการ และพรศักดิ์ ห่องแผ้ว. "พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของ
คนไทย : ศึกษาเฉพาะการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 22 เมษายน 2522."
รายงานการวิจัยของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- สุมาลี บิดยานนท์ และวัฒนา ส.จันเจริญ. "ผลกระทบของการเดินทางไปทำงานต่างประเทศ
ตามสัญญาจ้างระยะสั้นของแรงงานไทยที่มีต่อเศรษฐกิจครัวเรือนและชุมชนชนบท :
กรณีศึกษาหมู่บ้านในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" รายงานวิจัยเสนอต่อคณะกรรมการ
บริหารโครงการวิจัยระดับจุลภาคในประเทศไทย เรื่องประชากรและการพัฒนา.
2525.
- อำพล สิงห์ไกรวินท์ และสวัสดิ์ กฤตรัชดนันท์. ความตื่นตัวทางการเมืองกับการสื่อสาร.
รายงานการวิจัย (เอกสารโรเนียว), 2516.

วิทยานิพนธ์

- เกียรติชัย พงศ์พาณิชย์. "การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 กับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมืองของประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- ชลอ ไมเจริญ. "ความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบท." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ชวณะ ภวกานนท์. "ความสำคัญทางการเมือง กับการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบประชาธิปไตย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- ชัยวัฒน์ รัฐขจร. "ความเข้าใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย, 2522." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- บุญเลิศ อธิระดระกุล. "การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของกรมกรไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีกรมกรท่าเรือแห่งประเทศไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- บุญฤทธิ์ แสนพาน. "ทัศนคติทางการเมืองของผู้นำสหภาพแรงงานไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- ประสิทธิ์ พรรณทิสutti. "การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองแบบสุขาภิบาล : ศึกษาจากกรณีสุขาภิบาลห้วยไธสง จังหวัดบุรีรัมย์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- บุญ คีริวรรณ. "วัฒนธรรมทางการเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับลักษณะการใช้อำนาจนิยมและประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

- โยธิน แสงวงศ์. "ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการกลับไปทำงานในวันออกกลางของ
แรงงานไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยประชากร
และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- วราภัส รุจิโกชน์. "ทัศนคติทางการเมืองของกรรมกร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหภาพ
แรงงานการรถไฟแห่งประเทศไทยในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สมชาย ปัญญาเจริญ. "กระบวนการเปลี่ยนให้เป็นต้นสมัยกับกิจกรรมทางการเมือง :
ศึกษาผลกระทบจากโครงการสร้างเขื่อนที่แก่ง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดชุมพร."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- สายทิพย์ สุกดีพันธ์. "การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย : ศึกษาเฉพาะกรณี
นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- เสน่ห์ นนทะโชติ. "การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
ในชุมชนชนบทไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านวังคล้า อำเภอลำปาง จังหวัด
นครราชสีมา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

Books

- Aberback, Joel D. and Walker, Jack L. "Political Trust and Racial
Ideology." American Political Science Review. 64 (1970)
- Almond, Gabriel A. "Comparative Political Systems." in Political
Behavior, A Reader in Theory and Research. New York : Free
Press, 1956.
- Almond, Gabriel A. Comparative Politics Today : A World View. Boston :
Little, Brown and Company, 1980.

- Almond, Gabriel A. and Powell, Jr. Bingham G. Comparative Politics : A Developmental Approach. (Boston : Little, Brown and Company, 1966.
- Almond, Gabriel A. and Verba, Sidney. The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five Nations. Boston : Little , Brown and Compant, 1965.
- Black, Ceril E. The Dynamics of Modernization : A Study in Comparative History. New York : Harper & Row, 1967.
- Bluhm, William T. Ideologies and Attitudes : Modern Political Culture. New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1974.
- Bowen, Don R. Political Behavior of the American Public. Ohio : Charles E. Merrill Publishing Company, 1968.
- Brehn, Jack and Cohen, A.R. Exploration in Cognitive Dissonance. New York : Wiley & Son, 1962.
- Bromage, Arthur W. Introduction to Municipal Government and Administration. New York : Appleton - Century Crofts Inc., 1950
- Broom, Leonard and Selznick, Phillip. Sociology, a Text with Adapted Readings. New York : Harper & Row, Publishers, 1968.
- Dawson, Richard E. and Prewitt, Kennith. Political Socialization. Boston : Little, Brown, 1969.
- Easton, David and Dennis, Jack. Children in the Political System : Origins of Political Legitimacy. New York : Mcgraw - Hill Book Company, 1969.
- Croxton, Frederick M. Applied General Statistics. New Jersey : Prentice Hall, 1955.

- Fishbein, Martin and Bentram Raven. "The A.B. Scale : An Operational Definition of Belief and Attitude." Human Relation.
15 (February, 1962) : 35-40.
- Gamson, W.A. Power and Discontent. Homewood, Illinois : Dorsey, 1968.
- Greenstein, Fred I. "Political Socialization." International Encyclopedia of the Social Science. Vol. 14 New York : The Free Press, 1968.
- Hilgard, Ernest R. and Bower Gordon H. Theories of Learning. New York : Meridith Publishing Company, 1966.
- Huntington, Samuel P. Political Order in Changing Societies. New Heaven : Yale University Press, 1971.
- Huntington, Samuel P. "The Change to Change : Modernization Development and Politics." Journal of Comparative Politics.
(April, 1971) : 290-292.
- Huntington, Samuel P. and Nelson Joan M. No Easy Choice : Political Participation in Developing Country. Cambridge : Harvard University Press, 1976.
- Inkeles, Alex. "Participant Citizenship in the Development Countries." American Political Science Review. 63 (December, 1969) : 139.
- Jenning, Kent M. and Niemi, Richard. The Political Character of Adolescence. New Jersey : Princeton University Press, 1974.
- Katz, Daniel. "Attitudes Formation and Public Opinion." in Political Attitudes & Public Opinion. New York : David Mckay Company, 1972.
- Kearny, Robert N. Politics of Modernization in South and Southeast Asia. Cambridge : Schenkman Publishing, 1975.

- Krugman, P. and Bhagwati, J.N. "The Decision to Migrate : A Survey." in Bhagwati (ed.) The Brain Drain and Taxation: Theory and Empirical Analysis. Amsterdam : North - Holland Publishing Co., 1976.
- Lane, Robert E. Political Man. Glencoe : Free Press, 1959.
- Langton, Kenneth P. Political Socialization. London : Oxford University Press, 1969.
- Lerner, Daniel. The Passing of Traditional Society : Modernizing the Middle East. Glencoe, Illinois : The Free Press, 1958.
- McClosky, Herbert. "Political Participation." International Encyclopedia of the Social Science. 12 (1968) : 252.
- Milbrath, L.W. and Goel, M.L. Political Participation : How and Why Do People Get Involved in Politics. Chicago : Rand McNally, 1977.
- Miller, Arthur H. "Political Issue and Trust in Government, 1964-1970." American Political Science Review. 68 (1974) : 352.
- Newcomb, Theodore ; Turner, Ralph; and Converse, Philip. Social Psychology. London : Routledge and Kegan Paul, 1966.
- Nie, Norman; Powell, G.B; and Prewitt, Kenneth. "Social Structure and Political Participation." American Political Science Review. 63 (June 1969):361-378 ; (September 1969) : 808-832.
- Parry, Geraint. Participation in Politics. Manchester : Manchester University Press, 1972.
- Pye, Lucian W. Politics, Personality and Nation Building : Burma's Search for Identity. New Haven : Yale University Press, 1962.
- Robert, Geoffrey K. A Dictionary of Political Analysis. London Longman, 1971.

- Rosenburg, Milton J. and Hovland, Carl I. "Cognitive, Affective and Behavioral Components of Attitudes." In Attitude Organization and Changes. New Haven : Yale University, 1968.
- Rush, Michael and Althoff, Phillip. Introduction to Political Sociology. London : Western Printing Service Press, 1971.
- Schwartz, Sandra Kenyon, "Pattern of Cynicism : Differential Political Socialization among Adolescents." In New Direction in Political Socialization. New York : Free Press, 1975.
- Serretain, Arron Quin. Psychology Understanding Human Behavior. New York : McGraw-Hill, 1958.
- Sherif, Moshe and Sherif Carolyn W. Social Psychology. New York : Harper and Row Publishers, 1969.
- Sigel, Roberta S. "Assumption About the Learning of Political Values." The Annals 361 (September 1965) : 2.
- Sutton, Frank X. "Social Theory and Comparative Politics." in Comparative Politics : A Reader. New York, Free Press, 1963.
- Thurstone, L.L. "Comment." American Journal of Sociology. 52 (1946) : 39.
- United Nations. The Determinants and Consequence of Population Trends. Vol.1 New York : United Nation Publication, 1973.
- Verba, Sidney. "Comparative Political Culture." In Political Culture and Political Development. Princeton : Princeton University Press, 1965.
- Verba, Sidney and Nie, Norman H. Modes of Democratic Participation : A Cross National Comparison. Beverly Hills : Sage Publications, 1971.
- Weiner, Myron. Crises and Sequences in Political Development. Princeton, New Jersey : Princeton University Press, 1971.

Welch, Susan. "Dimensions of Political Participation in Canadian Sample." Canadian Journal Political Science. 8 (December 1975). : 553-556.

Zimbardo, Phillip and Ebbesen, Ebbe B. Influenzing Attitudes and Changing Behavior. San Francisco, California : Addison-Wesley Publishing Company, 1970.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. คะแนนความดีที่ได้จากการสอบตามในงานศึกษาริฉัย
- ภาคผนวก ข. กฎหมายแรงงานที่คนงานควรทราบ
- ภาคผนวก ค. ขั้นตอนการจัดส่งคนงานไทยไปตะวันออกกลาง
- ภาคผนวก ง. ข้อไม่ควรปฏิบัติในขณะที่ไปอยู่ตะวันออกกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

คะแนนความถี่ที่ได้จากการสอบถามในงานศึกษารวิจัย เรื่อง

"ความคิดเห็นการ เมืองของคนงานไทยที่ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง"

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
1. ปัจจัยพื้นฐานทางด้านสังคม - เศรษฐกิจ		
<u>เพศ</u>		
1) ชาย	462	98.0
2) หญิง	19	4.0
<u>อายุ</u>		
1) ต่ำกว่า 30 ปี	175	36.4
2) 31-40 ปี	217	45.1
3) มากกว่า 40 ปี	89	18.5
<u>สถานภาพสมรส</u>		
1) โสด	139	27.7
2) แต่งงาน	327	67.9
3) หย่าร้าง	20	4.2
4) ม่าย	1	0.2
<u>ภูมิลำเนาเดิม</u>		
1) ภาคเหนือ	86	17.9
2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	139	28.9
3) ภาคกลาง	150	31.2
4) ภาคใต้	13	2.7
5) ภาคตะวันออก	28	5.8
6) กรุงเทพมหานคร	65	13.5
<u>ระดับการศึกษา</u>		
1) ประถมศึกษา	256	53.2

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
2) มัธยมศึกษา	129	26.8
3) สายวิชาชีพหรือครู	48	10.0
4) อุดมศึกษาหรือสูงกว่า	48	10.0
รายได้จากการไปทำงานเฉลี่ยเดือนละ		
1) ไม่เกิน 8,000 บาท	153	31.8
2) 8,001 - 12,000 บาท	175	36.4
3) มากกว่า 12,000 บาท	153	31.8
รายได้ของสมาชิกอื่นในครอบครัวเฉลี่ยเดือนละ		
1) ต่ำกว่า 2,000 บาท	345	71.7
2) 2,001 - 3,500 บาท	36	7.5
3) มากกว่า 3,501 บาทขึ้นไป	100	20.8
ความรู้สึกเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจของตัวเอง		
1) สูงกว่าคนอื่น	146	30.4
2) เท่ากับคนอื่น ๆ	274	57.0
3) ต่ำกว่าคนอื่น ๆ	61	12.6
ความรู้สึกเกี่ยวกับฐานะทางสังคมของตนเอง		
1) สูงกว่าคนอื่น	112	23.3
2) เท่ากับคนอื่น ๆ	316	65.7
3) ต่ำกว่าคนอื่น ๆ	53	11.0
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการไปทำงานต่างประเทศ		
สาเหตุที่เดินทางไปทำงานต่างประเทศ		
1) ต้องการรายได้เพื่อทำให้มาตรฐานการครองชีพดีขึ้น	232	48.2
2) เพื่อหาประสบการณ์ในต่างประเทศ	16	3.3
3) เพื่อลูกจะได้มีโอกาสเรียนสูงขึ้น	56	11.6

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
4) เพื่อได้ถอนทรัพย์สินสมบัติที่จำนองไว้	18	3.7
5) เพื่อชำระหนี้สินส่วนตัว	14	2.9
6) เพื่อสะสมทรัพย์สินสำหรับทำธุรกิจส่วนตัว	26	5.4
7) เพราะรายได้สูงกว่าทำงานในประเทศ	119	24.7
<u>จำนวนครั้งที่เคยเดินทางไปทำงานต่างประเทศ</u>		
1) ครั้งเดียว	190	39.5
2) 2 ครั้ง-3 ครั้ง	184	38.3
3) 4 ครั้งขึ้นไป	107	12.2
<u>ระยะเวลาที่ไปทำงานประเทศตะวันออกกลาง</u>		
1) ไม่เกิน 2 ปี	221	45.9
2) 3 ปี-4 ปี	157	32.7
3) ตั้งแต่ 5 ปี	103	21.4
<u>ภาวะหนี้สินปัจจุบัน</u>		
1) ไม่มี	312	64.9
2) มี	169	35.1
<u>จำนวนหนี้สินปัจจุบัน</u>		
1) ต่ำกว่า 10,000 บาท	8	4.7
2) 10,001 - 2,5000 บาท	38	22.5
3) 25,001 - 4,0000 บาท	41	24.3
4) 40,001 - 55,000 บาท	29	17.1
5) มากกว่า 55,001 บาท	53	31.4
<u>หนี้สินเกิดจาก</u>		
1) หนี้สินเดิมค้างชำระ	34	20.1
2) หนี้สินที่ครอบครัวสร้างไว้	34	20.1

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
3) หนี้สินจากสร้างหรือซ่อมแซมบ้าน	38	22.5
4) หนี้สินส่วนตัวที่สร้างขึ้นใหม่	35	20.7
5) อื่น ๆ	28	16.6
<u>ลักษณะการติดต่อไปทำงานประเทศตะวันออกกลาง</u>		
<u>ครั้งแรก</u>		
1) สมัครด้วยตนเอง	135	28.9
2) ผ่านกรมแรงงาน	41	8.5
3) บริษัทตัวแทนที่ถูกต้องตามกฎหมาย	258	53.6
4) บริษัทตัวแทนที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย	13	2.7
5) เพื่อนหรือญาติติดต่อให้	30	6.2
<u>ประสบการณ์ถูกหลอกลวงก่อนไปทำงาน</u>		
1) เคย	66	13.7
2) ไม่เคย	415	86.3
<u>การแก้ปัญหากรณีเคยถูกหลอกลวง</u>		
1) ปล่อยเลยตามเลย	25	28.1
2) ติดต่อกรมแรงงานหรือตัวแทนรัฐบาล	44	49.4
3) อื่น ๆ	20	22.5
<u>ประสบการณ์เกี่ยวกับการอบรมที่กรมแรงงาน</u>		
1) เคย	293	60.9
2) ไม่เคย	188	39.1
<u>ประสบการณ์อบรม เกี่ยวข้องกับ</u>		
1) เกี่ยวกับสัญญาจ้าง	70	23.2
2) การเตรียมตัวก่อนเดินทาง	37	12.3
3) ขนบธรรมเนียมประเพณีของประเทศตะวันออกกลาง	80	26.6

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
4) การแก้ปัญหา	10	3.3
5) อื่น ๆ (หลายด้านพร้อมกัน)	104	34.6
<u>การเปลี่ยนแปลงของครอบครัวหลังจากไปทำงานแล้ว</u>		
1) ดีขึ้นมาก	69	14.3
2) ดีขึ้น	347	72.2
3) ไม่เปลี่ยนแปลง	53	11.0
4) เลวลง	11	2.3
5) เลวลงมาก	1	0.2
<u>ความเปลี่ยนแปลงด้านทรัพย์สินในครอบครัว</u>		
- <u>ที่ดินเพื่อการเกษตรก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	177	36.8
2) ไม่มี	304	63.2
- <u>ที่ดินเพื่อการเกษตรปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	3	0.6
2) เท่าเดิม	144	29.9
3) มากขึ้น	56	11.7
4) ไม่มี	278	57.8
- <u>ที่ดินไม่ใช้ทำการเกษตรก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	100	20.8
2) ไม่มี	381	79.2
- <u>ที่ดินไม่ใช้ทำการเกษตรในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	90	18.8
3) มากขึ้น	44	9.1
4) ไม่มี	346	71.9

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
- <u>ที่อยู่อาศัยก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	344	71.9
2) ไม่มี	137	28.5
- <u>ที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน</u>		
1) แยก	-	-
2) เหมือนเดิม	261	54.3
3) ดีขึ้น	122	25.4
4) ไม่มี	98	20.3
- <u>รถแทรกเตอร์ก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	21	4.4
2) ไม่มี	460	95.6
- <u>รถแทรกเตอร์ในปัจจุบัน</u>		
1) แยก	-	-
2) เท่าเดิม	22	4.6
3) ดีขึ้น	5	1.0
4) ไม่มี	454	94.4
- <u>รถบรรทุกก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	22	4.6
2) ไม่มี	459	95.4
- <u>รถบรรทุกในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	23	4.8
3) มากขึ้น	9	1.9
4) ไม่มี	448	93.1

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
- <u>รถมอเตอร์ไซด์ก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	134	27.9
2) ไม่มี	347	72.1
- <u>รถมอเตอร์ไซด์ในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	113	23.5
3) มากขึ้น	43	8.9
4) ไม่มี	324	67.4
- <u>เครื่องสูบน้ำก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	65	13.5
2) ไม่มี	416	86.5
- <u>เครื่องสูบน้ำในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	59	12.3
3) มากขึ้น	17	3.5
4) ไม่มี	404	84.0
- <u>เตาแก๊สก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	194	40.3
2) ไม่มี	287	59.4
- <u>เตาแก๊สในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	2	0.4
2) เท่าเดิม	167	34.7
3) มากขึ้น	76	15.8
4) ไม่มี	236	49.1

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
- <u>ดูเข็มนก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	199	41.4
2) ไม่มี	282	58.6
- <u>ดูเข็มนในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	173	36.0
3) มากขึ้น	90	18.7
4) ไม่มี	217	45.1
- <u>สตรีโอก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	137	28.5
2) ไม่มี	344	71.5
- <u>สตรีโอในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	125	26.0
3) มากขึ้น	101	21.0
4) ไม่มี	254	52.8
- <u>โทรทัศน์ก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	256	53.2
2) ไม่มี	225	46.8
- <u>โทรทัศน์ในปัจจุบัน</u>		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	203	42.2
3) มากขึ้น	156	32.4
4) ไม่มี	121	25.2
- <u>วีดีโอก่อนไปทำงาน</u>		
1) มี	85	17.7
2) ไม่มี	396	82.3

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
- วิตไอนปัจจุบัน		
1) น้อยลง	1	0.2
2) เท่าเดิม	73	15.2
3) มากขึ้น	83	17.3
4) ไม่มี	324	67.3
<u>สภาพเศรษฐกิจโดยส่วนรวมเปรียบเทียบก่อน</u>		
<u>และหลังไปทำงาน</u>		
1) ดีขึ้นเล็กน้อย	239	49.7
2) ไม่เดือดร้อนด้านปัจจัยสี่ เช่นแต่ก่อน	70	14.6
3) ปัจจุบันสามารถหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์, ตู้เย็น	41	8.5
4) ครอบครัวสุขสบายอย่างสมบูรณ์	54	11.2
5) ไม่เปลี่ยนแปลง ยังยากจนอยู่	28	5.8
6) อื่น ๆ	49	10.2
<u>ความรู้สึกของเพื่อนบ้านหลังกลับจากทำงาน</u>		
1) ได้รับการยอมรับนับถือว่ามีความสามารถ	160	33.3
2) ให้ความสนใจในฐานะมีประสบการณ์จากต่างประเทศ	171	35.5
3) เหมือนเดิม	137	28.5
4) หลายคนคิดว่าไม่มีความสามารถจึงต้องไปทำงานต่างประเทศ	13	2.7
<u>ความรู้สึกเกี่ยวกับการได้รับความเชื่อถือจากชาวบ้าน</u>		
1) ได้รับความเชื่อถือสูงมาก	49	10.2
2) ได้รับความเชื่อถือค่อนข้างมาก	263	54.7
3) เท่ากับคนอื่น	163	33.9
4) ได้รับความเชื่อถือน้อยกว่าคนอื่น	6	1.2

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
การติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลระหว่างทำงาน		
- กับคนพื้นเมือง		
1) เป็นประจำ	202	42.0
2) บ่อยครั้ง	115	23.9
3) นาน ๆ ครั้ง	118	24.5
4) ไม่เคย	46	9.6
- กับคนงานไทยด้วยกัน		
1) เป็นประจำ	383	79.6
2) บ่อยครั้ง	63	13.1
3) นาน ๆ ครั้ง	31	6.5
4) ไม่เคย	4	0.8
- กับคนงานชาติอื่น		
1) เป็นประจำ	258	53.6
2) บ่อยครั้ง	107	22.2
3) นาน ๆ ครั้ง	75	15.6
4) ไม่เคย	41	8.5
การรับข้อมูลข่าวสารจากประเทศไทย (ขณะทำงานต่างประเทศ)		
1) ได้รับ	450	93.6
2) ไม่ได้รับ	31	6.4
แหล่งของข่าวสารที่ได้รับ		
1) หนังสือพิมพ์	252	52.4
2) วารสาร	8	1.7
3) วิทยุ	8	1.7
4) เพื่อนที่กลับจากเมืองไทยเล่าให้ฟัง	13	2.7

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
5) จดหมาย	99	20.5
6) อื่น ๆ	101	21.0
<u>ประเภทของข่าวสารที่ได้รับ</u>		
1) ข่าวสารการเมืองในประเทศไทย	92	19.2
2) ข่าวคราวของครอบครัว	129	26.8
3) ข่าวคราวการเปลี่ยนแปลงในชุมชนที่ตนอยู่	6	1.2
4) ข่าวการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทย	50	10.4
5) ข่าวสารทุกอย่างเกี่ยวกับประเทศไทย	118	24.5
6) อื่น ๆ	86	17.9
<u>สัญชาติของนายจ้างที่ไปทำงานด้วย</u>		
1) อเมริกัน	39	8.1
2) ยุโรป	137	28.5
3) ญี่ปุ่น	10	2.1
4) เกาหลี	10	2.1
5) ไต้หวัน	14	2.9
6) อื่น ๆ	271	56.3
<u>ลักษณะงานที่ทำในประเทศไทยตอนกลาง</u>		
1) งานก่อสร้าง	353	73.4
2) งานโรงแรม	13	2.7
3) งานร้านค้า	14	2.9
4) งานทำความสะอาด, บำรุงรักษา	61	12.7
5) งานหุงต้มอาหาร	17	3.5
6) งานธุรการ	23	4.8

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
การออกไปเที่ยวนอกบริเวณที่ทำงาน (เมื่อมีเวลาว่าง)		
1) เคย	367	76.3
2) ไม่เคย	114	23.7
สถานที่ไปเที่ยว		
1) ในเมือง	320	86.0
2) นอกเมือง	52	14.0
ความถี่ของการออกไปเที่ยว		
1) บ่อยมาก	64	17.2
2) ค่อนข้างบ่อย	105	28.2
3) นาน ๆ ครั้ง	204	54.6
การประสบปัญหาระหว่างทำงาน		
1) เคย	169	35.1
2) ไม่เคย	312	64.9
ลักษณะของปัญหาที่ประสบ		
1) ปัญหาค่าจ้างแรงงาน	44	23.4
2) ปัญหาด้านสวัสดิการ	37	19.7
3) ถูกเพื่อนคนงานเอาเปรียบ	37	19.7
4) ปัญหาจากสัญญาจ้าง	27	14.4
5) อื่น ๆ (หลายด้าน)	43	22.8
วิธีการแก้ปัญหา		
1) แก้ปัญหาด้วยตนเอง	91	47.4
2) ติดต่อสถานทูตหรือทูตแรงงาน	12	6.3
3) แจ้งหัวหน้าคนงาน	68	35.9
4) ส่งจดหมายแจ้งกรมแรงงาน	2	1
5) อื่น ๆ (หลายวิธี)	18	9.4

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
๑. ความไม่เต็มใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง		
<u>การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนก่อนไปทำงาน</u>		
ตระวันออกกลาง		
1) มี	200	41.6
2) ไม่มี	281	58.4
<u>กรณีเข้าร่วมกิจกรรม เป็นกิจกรรมประเภท</u>		
1) กิจกรรมด้านการปกครอง	18	9.0
2) กิจกรรมด้านการพัฒนา	115	57.5
3) กิจกรรมด้านการศึกษา	18	9.0
4) กิจกรรมด้านสาธารณสุข	5	2.5
5) กิจกรรมด้านการเกษตร	17	8.5
6) กิจกรรมด้านการศาสนา	22	11.0
7) กิจกรรมด้านสหกรณ์	5	2.5
<u>ลักษณะของการแสดงบทบาทในกิจกรรมนั้น</u>		
1) เป็นสมาชิกคนหนึ่ง	158	79.0
2) เป็นกรรมการกลุ่ม	35	17.5
3) เป็นประธานกลุ่ม	7	3.5
<u>ความคิดเห็นเกี่ยวกับการต้องเข้าร่วมกิจกรรม</u>		
<u>ของชุมชนหลังกลับจากทำงาน</u>		
1) ต้องการ	301	62.6
2) ไม่ต้องการ	180	37.4
<u>กิจกรรมที่คิดว่ามีความสำคัญต่อความเจริญก้าวหน้า</u>		
<u>หน้าของชุมชนมากที่สุด</u>		
1) กิจกรรมด้านการปกครอง	38	7.9
2) กิจกรรมด้านการพัฒนา	276	57.4

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
3) กิจกรรมด้านการศึกษา		17.5
4) กิจกรรมด้านการสาธารณสุข	14	2.9
5) กิจกรรมด้านการเกษตร	41	8.5
6) กิจกรรมด้านการศาสนา	18	3.7
7) กิจกรรมด้านสันทนาการ	10	2.1
<u>ความคิดเห็นเกี่ยวกับโอกาสที่จะแสดงบทบาทใน</u>		
<u>กิจกรรมที่คิดว่ามีความสำคัญต่อชุมชน</u>		
1) มีโอกาส	299	62.2
2) ไม่มีโอกาส	182	37.8
<u>ถ้ามีโอกาสดังกล่าว คิดว่าเป็นเพราะ</u>		
1) เคยทำงานนั้นมาก่อนแล้ว	95	31.8
2) เพราะได้รับการยอมรับจากเพื่อนบ้าน		
ค่อนข้างสูง	60	20.1
3) เพราะไม่มีความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจแล้ว จึงสามารถทุ่มเทเวลาให้ส่วนรวมได้	112	37.5
4) มีคนสนับสนุนให้ทำงานด้านนี้	32	10.6
<u>ถ้าไม่มีโอกาสเป็นเพราะ</u>		
1) เพื่อนบ้านไม่ค่อยยอมรับ	9	4.9
2) อดอยากใช้เวลาเพื่อทำมาหากินมากกว่า	90	49.5
3) ไม่คิดอยากเข้าร่วมกิจกรรมนั้น	25	13.2
4) มีคนอื่นที่มีความสามารถมากกว่า	58	31.9
<u>ลักษณะของประสบการณ์ด้านการเมืองการปกครองก่อนไปทำงานตะวันออกกลาง</u>		
1) ไม่เคยมีบทบาทเลย	377	78.4

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
2) เคยเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการพัฒนาหมู่บ้าน	67	13.9
3) เคยเป็นหัวคะแนนของพรรคการเมือง	7	1.5
4) เคยเป็นกำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน	2	0.4
5) เคยเป็นกรรมการหมู่บ้าน	16	3.3
6) เคยเป็นผู้นำกลุ่ม	12	2.5
<u>ความสนใจในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งระดับ</u>		
1) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	356	74.0
2) สมาชิกสภาจังหวัด	22	4.6
3) สมาชิกสภาเทศบาล	14	2.9
4) กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน	89	18.5
<u>กรณีมีผู้สนับสนุนให้สมัครรับเลือกตั้งในระดับ</u>		
<u>ท้องถิ่นคิดว่าสนใจจะสมัครในตำแหน่ง</u>		
1) สมาชิกสภาจังหวัด	37	7.7
2) กำนัน-ผู้ใหญ่บ้าน	100	20.8
3) กรรมการหมู่บ้าน	106	22.0
4) ไม่สนใจ	238	49.5
<u>เหตุผลที่สนใจสมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งนั้น</u>		
1) ต้องการเป็นผู้นำชุมชน	43	17.7
2) ต้องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน	167	68.7
3) ต้องการสร้างชื่อเสียงให้วงศ์ตระกูล	14	5.8
4) เพราะเป็นผู้ที่มีความสามารถที่จะทำได้	19	7.8
<u>ถ้าได้รับเลือกตั้งเป็น คิดว่าเป็นเพราะสาเหตุ</u>		
1) มีผู้ยอมรับและศรัทธามาก	176	72.4
2) มีประสบการณ์จากต่างประเทศ	33	13.6

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
3) มีฐานะทางเศรษฐกิจดี	13	5.3
4) เป็นญาติพี่น้องกับผู้นำท้องถิ่น	16	6.6
5) มีกลุ่มอิทธิพลหรือพรรคการเมืองสนับสนุน	5	2.4
ความถี่ของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง		
1) ทุกครั้ง	194	40.3
2) เกือบทุกครั้ง	144	29.9
3) บ่อย ๆ	17	3.5
4) นาน ๆ ครั้ง	85	17.7
5) ไม่เคยไปใช้สิทธิเลย	41	8.5
สาเหตุที่ไม่ไปใช้สิทธิ		
1) มีความสนใจทางการเมืองมาก	82	17.0
2) ไปใช้สิทธิตามหน้าที่ของพลเมืองดี	321	66.8
3) มีคนชักชวน	20	4.2
4) เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง	4	0.8
5) ไม่รู้ว่าจะไปเลือกตั้งทำไม	18	3.7
6) อื่น ๆ	36	7.5
ลักษณะของผู้แทนที่คิดจะเลือก		
1) มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรค	24	5.0
2) สังกัดพรรคการเมืองที่ชอบนโยบาย	120	25.0
3) เคยสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวม	334	69.4
4) เป็นคนร่ำรวย แจกเงินหรือสิ่งของให้ชาวบ้าน	3	0.6
คุณสมบัติของผู้ที่จะสามารถเป็นผู้แทนราษฎรที่ดี		
1) พุดเก่ง, หาเสียงเก่ง	3	0.6
2) ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน	78	16.2
3) เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม	378	78.6
4) สามารถช่วยเหลือได้เมื่อมีปัญหาเดือดร้อน	22	4.6

ภาคผนวก ข

กฎหมายแรงงานที่คนงานควรราย

กฎหมายแรงงานไทยระบุให้สำนักจัดหางาน ผู้รับอนุญาตจัดหางาน เป็นผู้รับผิดชอบออกค่าเดินทางในการนำคนงานกลับประเทศไทย ถ้าปรากฏว่าเงื่อนไขการว่าจ้างไม่เป็นไปตามสัญญาที่ได้ตกลงกัน เช่นไม่ได้งานทำ ถูกลดค่าจ้าง ได้งานทำแต่ไม่ตรงกับตำแหน่งที่ตกลงกันก่อนเดินทางไปทำงาน เป็นต้น

ส่วนกฎหมายแรงงานของประเทศในตะวันออกกลางนั้น ทุกประเทศจะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน อย่างเช่นทุกประเทศถือว่า การสไตรค์หรือการนัดหยุดงานเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

สำหรับประเทศซาอุดีอาระเบียมีบทบัญญัติที่สำคัญดังนี้

- เวลาทำงานปกติวันละ 8 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 6 วัน (วันศุกร์เป็นวันหยุดประจำสัปดาห์) ถ้าเป็นเดือนในเทศกาลรามาดานตั้งได้กล่าวแล้วข้างต้น ทำงานปกติวันละ 6 ชั่วโมง

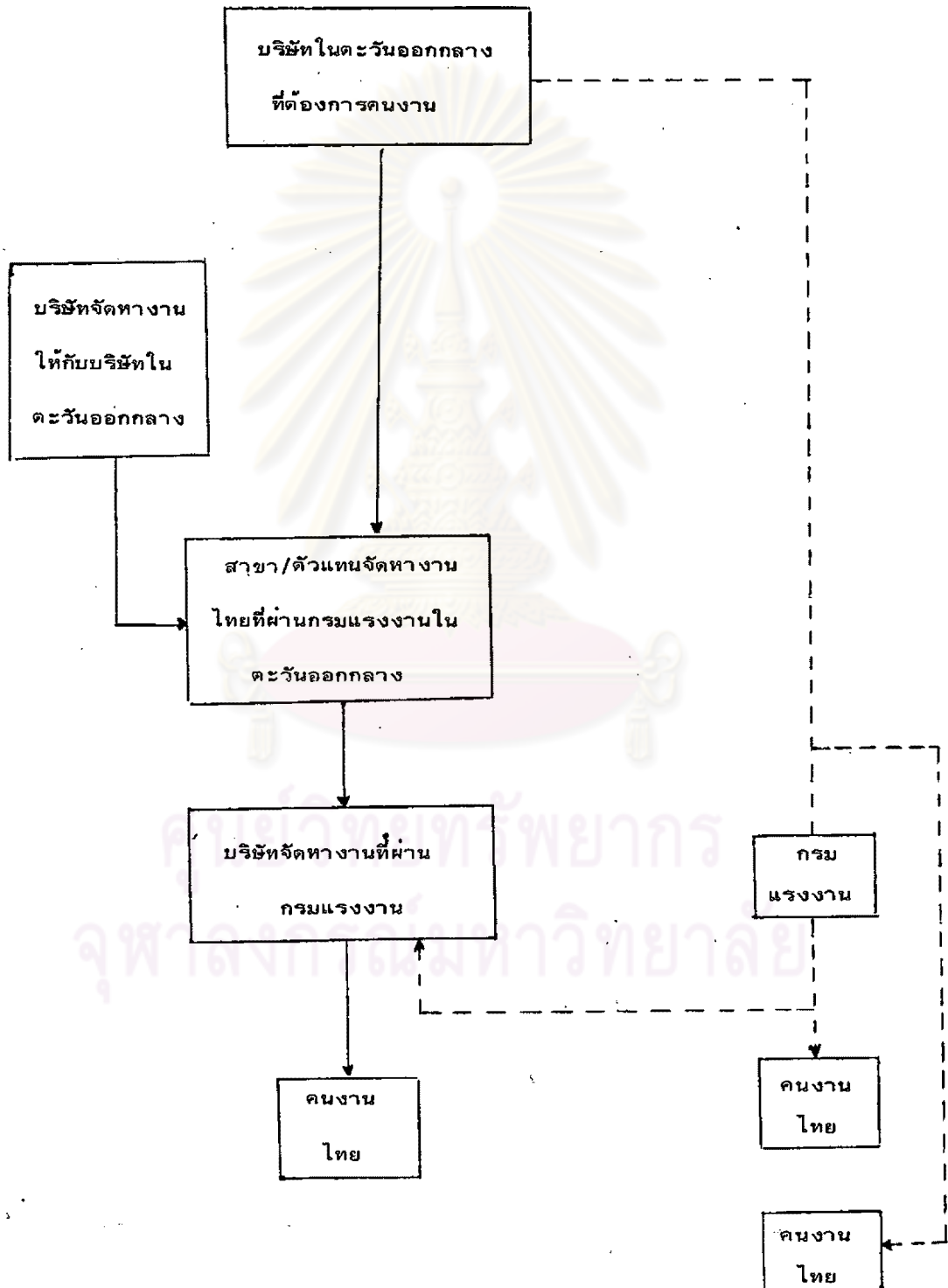
- ถ้าทำงานมากกว่าเวลาทำงานปกติ ถือว่าเป็นการทำงานล่วงเวลา ต้องได้รับค่าจ้างไม่ต่ำกว่า 1.5 เท่าของอัตราค่าจ้างปกติ

- ทำงานครบปีมีสิทธิลาพักร้อนโดยได้รับค่าจ้างล่วงหน้าไม่ต่ำกว่า 15 วัน

- ตามกฎหมายประกันสังคมของซาอุดีอาระเบีย ลูกจ้างทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกของกองทุนประกันสังคม และต้องจ่ายเบี้ยประกัน 5% ของค่าจ้าง (เว้นแต่นายจ้างจะเป็นผู้จ่ายแทน) ซึ่งเมื่อลูกจ้างเกษียณหรือถึงแก่ความตายจะได้รับสิทธิตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย

ภาคผนวก ค .

ขั้นตอนการจัดส่งคนงานไทยไปตะวันออกกลาง

ภาคผนวก ง.

ข้อไม่ควรปฏิบัติ ในขณะที่ไปอยู่ต่างประเทศ

- ไม่ควรพูด เรื่องศาสนา การเมืองหรือ เรื่องของครอบครัวของชาวอาหรับ
- ไม่จ้องมองคนที่กำลังสวดภาวนา ไม่เดินผ่านหน้าคนที่กำลังสวด ไม่เหยียบบนพรมที่คนสวด เตรียมสวด
- ไม่เข้าไปในสุเหร่า และไม่ไปยังนครเมกกะในกรณีที่ท่านมิได้นับถือศาสนาอิสลาม
- ไม่นั่งไขว่ห้างหรือยกขา เห็นรองเท้า หรือชี้มือไปยังคนขณะพูดคุย หรือแสดงท่าทางอื่น ไม่สุภาพอื่น
- ไม่จ้องมองสตรีมุสลิมหรือถ่ายรูป และไม่พูดกับสตรีมุสลิมจนกว่าจะได้รับการแนะนำให้รู้จัก การเกี่ยวพาราฮีตริมุสลิม เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงโดยเด็ดขาด
- ไม่ยุ่งเกี่ยวหรือ เข้าช่วย เหลือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ในการทะเลาะวิวาทของชาวอาหรับหรือกลุ่มบุคคลอื่นใด
- ไม่เปิดผ้าคลุมศีรษะของชาวอาหรับ
- ไม่รับประทานอาหารหรือจับมือด้วยมือซ้าย
- ไม่มีการฉลองวันครบรอบวันเกิด
- ในเทศกาลรามาดาน ชาวมุสลิมอดอาหารในตอนกลางวัน ดังนั้น จึงไม่ควรรับประทานอาหาร หรือสูบบุหรี่ในที่สาธารณะ
- ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง หรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคง หรือความสงบเรียบร้อยของประเทศนั้น เช่นร่วมเดินขบวน ร่วมก่อการจลาจล เป็นต้น
- ไม่เสพของมึนเมา เช่น สุรา เบียร์ หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ รวมทั้งยาเสพติดทุกชนิด ยาม้า ยาขยัน ข้อห้ามนี้ยัง

ประวัติผู้เขียน

นายพีระ ชัยชาญ เกิดเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2502 ณ อำเภอวัดสิงห์
จังหวัดชัยนาท สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญา รัฐศาสตรบัณฑิตที่คณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2523 เข้าศึกษาหลักสูตรปริญญา
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมื่อปี พ.ศ. 2524 พร้อมกับนั้นก็ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการที่กรมแรงงาน
ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิชาการแรงงาน 4 สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่าง
ประเทศ กรมแรงงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย